

Vanhus- ja vammaisneuvostolle suora aloiteoikeus

Vanvamne 21.05.2026

45/00.04.02/2026

Tiivistelmä

Pöytyän kunnanvaltuusto on kokouksessaan 13.4.2026 § 17 myöntänyt sekä nuorisovaltuustolle että vanhus- ja vammaisneuvostolle suoran aloiteoikeuden

Selostus asiasta

Pöytyän nuorisovaltuuston puheenjohtaja on jättänyt nuorisovaltuuston puolesta kuntalaisaloitteen nuorisovaltuuston suorasta aloiteoikeudesta. Aloitteessa ehdotetaan, että nuorisovaltuustolle annetaan suora aloiteoikeus.

Nuorisovaltuusto on yhdessä vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa lakisääteinen kunnallinen vaikuttamistoimielin. Sekä nuorisovaltuuston että vanhus- ja vammaisneuvoston edustajilla on läsnäolo- ja puheoikeus kunnanvaltuuston kokouksissa.

Suoralla aloiteoikeidella tarkoitetaan kunnan vaikuttamistoimielimelle annettua oikeutta jättää valtuuston kokouksessa aloite, joka käsitellään samassa järjestyksessä kuin valtuutettujen jättämät aloitteet.

Hallintosäännön 148 §:n mukaan

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite annetaan puheenjohtajalle. Sähköisessä kokouksessa aloite lähetetään sähköisesti kokouksen puheenjohtajan ilmoittamalla tavalla.

Aloite on sitä enempää käsittelemättä lähetettävä kunnanhallituksen valmisteltavaksi. Valtuusto voi päättää, että aloitteessa tarkoitettun asian valmistelusta käydään lähetekeskustelu.

Vaikuttamistoimielimillä on ahdollisuus tehdä kuntalaisaloitteita kunnan toimintaa tai kunnan tarjoamaa palvelua koskevissa asioissa suoraan kuntalain nojalla. Tällöin aloitteen panee vireille esimerkiksi nuorisovaltuuston puheenjohtaja. Kuntalaisaloitteen käsittelystä on määrätty hallintosäännön 179 §:ssä seuraavaa:

Aloitteen käsittelee se kunnan viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja aloitteiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto.

Kunnanhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Muun toimielimen kuin valtuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista ovat loppuun käsiteltyjä.

Varsinais-Suomen kuntien ja kaupunkien hallintosäännöistä käy ilmi, että nuorisovaltuustoilla on suora aloiteoikeus ainakin seuraavissa kunnissa ja kaupungeissa: Kaarina, Koski TI, Lieto, Loimaa, Marttila, Masku, Naantali, Nousiainen, Paimio, Parainen, Salo ja Turku. Näistä vanhus- ja vammaisneuvostolla tai siihen verrattavalla vaikuttamistoimielimellä on suora aloiteoikeus ainakin Liedossa, Marttilassa, Maskussa ja Nousiaisissa.

Lakisääteisten toimielinten vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi suoran aloiteoikeuden myöntäminen hallintosääntöä muuttamalla on perusteltua. Jotta aloitteen jättämiselle on koko vaikuttamistoimielimen mandaatti, tulee hallintosääntöön lisätä maininta edellytyksestä aloitteen käsittelystä vaikuttamistoimielimen kokouksessa ennen sen jättämistä.

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla sekä nuorisovaltuustolla ja vanhus- ja vammaisneuvostolla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa. Aloite annetaan puheenjohtajalle. Sähköisessä kokouksessa aloite lähetetään sähköisesti kokouksen puheenjohtajan ilmoittamalla tavalla. Nuorisovaltuuston ja vanhus- ja vammaisneuvoston aloite on käsiteltävä ja hyväksyttävä kyseisen vaikuttamistoimielimen kokouksessa ennen sen jättämistä.

Valmistelija

kulttuurisihteeri

Päätösehdotus

Vanhus- ja vammaisneuvosto merkitsee asian tiedoksi.

Päätös